

ČASTO KLADENÉ OTÁZKY

ÚŽITKOVÉ VZORY

○ ČO MOŽNO CHRÁNIŤ ÚŽITKOVÝM VZOROM?

Úžitkovým vzorom možno chrániť technické riešenie z akejkolvek oblasti techniky, ktoré je nové, je výsledkom vynálezovskej činnosti a je priemyselne využiteľné. Úžitkovým vzorom teda možno chrániť nové riešenia akýchkoľvek technických problémov, ktoré nie sú pre odborníka zrejmé a možno ich považovať za vynálezovské. Predmetom ochrany úžitkovým vzorom môžu byť nové výrobky, zariadenia, spôsoby výroby, technológie a iné. Nemusí pritom vždy ísť o revolučné riešenia, úžitkovým vzorom možno chrániť aj zdokonalenie už známych riešení.

○ ČO NEMÔŽE BYŤ CHRÁNENÉ ÚŽITKOVÝM VZOROM?

Niektoré predmety, napríklad objavy, vedecké teórie, počítačové programy, odrody rastlín, plemená zvierat, chirurgické a terapeutické spôsoby liečenia ľudí a zvierat a iné, nie je možné chrániť ani patentom, ani úžitkovým vzorom, a to buď z dôvodu, že tieto predmety sa v zmysle patentového zákona, resp. zákona o úžitkových vzoroch nepovažujú za vynález, resp. technické riešenie alebo sú z ochrany vylúčené.

Z ochrany úžitkovým vzorom sú navyše vylúčené aj niektoré predmety, ktoré principiálne môžu byť chránené patentom. Sú to:

- technické riešenia týkajúce sa výrobkov, pozostávajúcich z biologického materiálu alebo obsahujúcich biologický materiál, alebo spôsobu, prostredníctvom ktorého je biologický materiál vyrobený, spracovaný alebo využitý;
- spôsoby výroby chemických látok;
- spôsoby výroby farmaceutických látok;
- medicínske použitie látok a zmesí látok;
- riešenia týkajúce sa spracovania dát na administratívne, obchodné, finančné, manažérske, dozorné, prognostické alebo iné netechnické účely.

○ AKÉ SÚ PRÁVA MAJITEĽA ÚŽITKOVÉHO VZORU?

Majiteľ úžitkového vzoru môže s technickým riešením nakladať ako s ostatnými predmetmi vlastníctva – okrem toho, že môže technické riešenie chránené úžitkovým vzorom využívať pri svojej hospodárskej činnosti, môže úžitkový vzor previesť na inú osobu, môže tretím osobám poskytnúť súhlas na využívanie technického riešenia (môže im udeliť výlučnú alebo nevýlučnú licenciu) alebo zriadiť k úžitkovému vzoru záložné právo.

○ KTO MÔŽE PODAŤ PRIHLÁŠKU ÚŽITKOVÉHO VZORU?

Právo na riešenie vrátane práva podať prihlášku úžitkového vzoru má pôvodca technického riešenia, t. j. osoba, ktorá vytvorila technické riešenie vlastnou tvorivou činnosťou. Ak pôvodca vytvoril technické riešenie v rámci plnenia úloh vyplývajúcich z pracovnoprávneho vzťahu, právo na riešenie vrátane práva podať prihlášku úžitkového vzoru patrí jeho zamestnávateľovi. Právo podať prihlášku úžitkového vzoru majú aj právni nástupcovia pôvodcu, resp. zamestnávateľa pôvodcu technického riešenia.

○ AKO A KDE MOŽNO PODAŤ PRIHLÁŠKU ÚŽITKOVÉHO VZORU?

O zápis úžitkového vzoru do registra sa žiada prihláškou podanou Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ďalej úrad). Podanie úradu sa robí písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe, a v štátnom jazyku. Podanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov je potrebné dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa zákona o e-Governmente; ak sa dodatočne nedoručí úradu do jedného mesiaca, na podanie sa neprihliada. Úrad na dodatočné doručenie podania **nevyzýva**.

Prihláška úžitkového vzoru musí obsahovať žiadosť o zápis úžitkového vzoru do registra v jednom vyhotovení, opis technického riešenia, najmenej jeden nárok na ochranu, ak je to účelné výkres alebo výkresy a anotáciu s prípadným obrázkom v troch vyhotoveniach, ktoré musia umožňovať ďalšiu reprodukciu.

Prihláška úžitkového vzoru môže obsahovať len jedno technické riešenie alebo skupinu technických riešení, ktoré sú navzájom spojené tak, že tvoria jedinou technickú myšlienku, a riešenie musí byť v prihláške úžitkového vzoru vysvetlené a opísané tak jasne a úplne, aby ho mohol odborník uskutočniť.

○ Z ČOHO POZOSTÁVA KONANIE O PRIHLÁŠKE ÚŽITKOVÉHO VZORU PRED ÚRADOM?

Úrad podrobí každú riadne podanú prihlášku úžitkového vzoru prieskumu, v rámci ktorého zisťuje, či prihláška a technické riešenie, ktoré je jej predmetom, spĺňajú podmienky zápisu úžitkového vzoru do registra. V rámci tohto prieskumu úrad neskúma, či je technické riešenie nové a či zahŕňa vynálezcovskú činnosť.

Následne úrad vykoná na technické riešenie rešerš na stav techniky, výsledok rešerše oznámi prihlasovateľovi a prihlášku spolu s rešeršnou správou zverejní. V lehote troch mesiacov od zverejnenia prihlášky môže ktokoľvek podať úradu námietky proti zápisu úžitkového vzoru do registra. Námietky môžu byť podané aj z dôvodu, že technické riešenie, ktoré je predmetom zverejnenej prihlášky, nie je nové alebo nie je výsledkom vynálezcovskej činnosti. Ak úrad v rámci konania o námietkach proti zápisu úžitkového vzoru do registra zistí, že námietky sú opodstatnené, prihlášku čiastočne alebo úplne zamietne. V opačnom prípade podané námietky zamietne. Ak konanie o prihláške nebolo zastavené alebo prihláška nebola zamietnutá v rámci prieskumu, proti zápisu úžitkového vzoru do registra neboli podané námietky alebo námietky proti zápisu úžitkového vzoru do registra boli zamietnuté, alebo konanie o námietkach bolo zastavené, úrad zapíše úžitkový vzor do registra a prihlasovateľ sa stáva majiteľom úžitkového vzoru.

○ ČOHO BY SA MALI VYVAROVAŤ TÍ, KTORÍ CHCÚ CHRÁNIŤ SVOJE TECHNICKÉ RIEŠENIA ÚŽITKOVÝM VZOROM?

Predovšetkým by nemali sprístupniť svoje technické riešenie verejnosti pred podaním prihlášky úžitkového vzoru. Za sprístupnenie technického riešenia verejnosti sa pritom nepovažuje len publikovanie informácií týkajúcich sa technického riešenia v odbornej literatúre, ale aj prezentácia takýchto informácií v médiách, na seminároch, konferenciách, workshopoch alebo iných verejných podujatiach, vystavenie výrobku na výstave alebo jeho uvedenie na trh. Prekážkou ochrany technického riešenia úžitkovým vzorom nie je len také sprístupnenie výsledkov práce prihlasovateľa alebo jeho právneho predchodcu, ku ktorému došlo v posledných šiestich mesiacoch pred podaním prihlášky.

Náležitú starostlivosť by mal prihlasovateľ venovať aj príprave podkladov prihlášky úžitkového vzoru, pretože možnosti upraviť prihlášku po podaní sú do značnej miery obmedzené. Po podaní môže prihlasovateľ urobiť v prihláške len také zmeny, ktoré nejdú nad rámec jej pôvodného podania. To znamená, že rozširovanie obsahu prihlášky o informácie, ktoré neboli jej súčasťou už pri podaní, je neprípustné.

○ AKÉ VÝHODY MÁ PODANIE PRIHLÁŠKY ÚŽITKOVÉHO VZORU ÚRADU?

Ak je na základe prihlášky úžitkového vzoru podanej úradu do registra zapísaný úžitkový vzor, jeho majiteľ získava na území Slovenskej republiky monopol na komerčné využívanie chráneného technického riešenia.

Navyše, podaním prihlášky úžitkového vzoru úradu vzniká prihlasovateľovi právo prednosti (priorita), ktoré si v lehote 12 mesiacov môže uplatniť pri podaní prihlášky so zhodným predmetom v zahraničí. Vďaka podaniu prihlášky úradu teda prihlasovateľ získava čas na preskúmanie komerčného potenciálu a možnosti ďalšej ochrany technického riešenia, prípadne na získanie finančných prostriedkov potrebných na získanie ochrany technického riešenia v zahraničí. Môže tak predísť neúčelnému vynaloženiu finančných prostriedkov na ochranu v štátoch, v ktorých technické riešenie nebude komerčne využívať (o produkt nie je na trhu záujem, na trhu sú k dispozícii lacnejšie produkty s podobnými vlastnosťami, prihlasovateľovi sa nepodarí získať kapitál potrebný na etablovanie sa na zahraničnom trhu a pod.), a vzniku situácie, že až po podaní prihlášok v zahraničí zistí, že jeho technické riešenie nespĺňa podmienky na získanie ochrany.

V dôsledku registračného charakteru konania o prihláške úžitkového vzoru pred úradom je konanie o tomto druhu prihlášok podstatne kratšie ako konanie o patentových prihláškach – v ideálnom prípade (ak sú podklady prihlášky kvalifikovane vypracované už pri podaní prihlášky a proti zápisu úžitkového vzoru do registra nie sú podané námietky) je úžitkový vzor zapísaný do registra pred uplynutím 12 mesiacov od podania prihlášky.

○ KEDY JE VHDNEJŠIA PATENTOVÁ OCHRANA A KEDY OCHRANA ÚŽITKOVÝM VZOROM?

Väčšinu technických riešení možno chrániť patentom alebo úžitkovým vzorom alebo súčasne patentom aj úžitkovým vzorom (výnimkou sú riešenia uvedené v časti „Čo nemôže byť chránené úžitkovým vzorom“). Prihlasovateľ môže pri podaní patentovej prihlášky požiadať o priznanie dátumu podania zo skôr podanej prihlášky úžitkového vzoru, ktorej predmetom je zhodné riešenie (odbočenie z prihlášky úžitkového vzoru), alebo naopak, pri podaní prihlášky úžitkového vzoru môže požiadať o priznanie dátumu podania zo skôr podanej patentovej prihlášky so zhodným predmetom (odbočenie z patentovej prihlášky).

Stratégia ochrany konkrétneho technického riešenia závisí od preferencií a potrieb prihlasovateľa. Odporúča sa, aby prihlasovateľ pri výbere formy ochrany svojho riešenia zohľadnil do úvahy nasledujúce skutočnosti: aké riešenie má byť predmetom ochrany (niektoré riešenia, ktoré je možné chrániť patentom, nie je možné chrániť úžitkovým vzorom), aká je predpokladaná požadovaná doba ochrany riešenia (patent platí maximálne 20 rokov od podania patentovej prihlášky, úžitkový vzor maximálne 10 rokov od podania prihlášky úžitkového vzoru) a prípadné sprístupnenie riešenia verejnosti pred podaním prihlášky (sprístupnenie výsledkov práce prihlasovateľa alebo jeho právneho predchodcu, ku ktorému došlo v posledných šiestich mesiacoch pred podaním prihlášky, nie je prekážkou ochrany úžitkovým vzorom).

○ ČO ROBIŤ PRI PORUŠOVANÍ PRÁV Z ÚŽITKOVÉHO VZORU?

Pri porušovaní práv majiteľa úžitkového vzoru, napríklad ak tretia osoba bez súhlasu majiteľa uvádza chránený výrobok na trh, sa majiteľ úžitkového vzoru môže na príslušnom súde domáhať toho, aby bolo porušovanie jeho práv zakázané. V prípade, že majiteľovi úžitkového vzoru zásahom do jeho práv vznikla škoda, má právo žiadať jej náhradu vrátane ušlého zisku. Súd môže na základe podaného návrhu nariadiť, aby boli výrobky, ktoré porušujú práva majiteľa úžitkového vzoru, stiahnuté alebo definitívne odstránené z obchodnej siete, inak zabezpečené spôsobom zamedzujúcim ďalšie porušovanie alebo ohrozovanie práv majiteľa úžitkového vzoru, prípadne zničené na náklady porušovateľa. Ak bola majiteľovi úžitkového vzoru spôsobená nemajetková ujma, má právo na primerané zadosťučinenie, ktorým môže byť aj peňažné plnenie.

Aké sú hlavné rozdiely medzi patentom a úžitkovým vzorom? Viac info...

DOBRE TREBA CHRÁNIŤ!